

KEDİLERİN TEMEL DAVRANIŞLARI ve SIK GÖRÜLEN SORUNLARI

ERCAN ÇOKÇEKEN
Veteriner Hekimi

NOBEL TIP KİTABELERİ

© 2025 Nobel Tıp Kitabevleri Tic. Ltd. Şti.

Kedilerin Temel Davranışları ve Sık Görülen Sorunları

Ercan ÇOKÇEKEN

ISBN: 978-605-335-981-4

5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Yasası hükümleri gereğince herhangi bir bölümü, resmi veya yazısı, yazarların ve yayıncısının yazılı izni alınmadan tekrarlanamaz, basılamaz, kopyası çıkarılmaz, fotokopisi alınamaz veya kopya anlamı taşıyabilecek hiçbir işlem yapılamaz.

Not: Burada yazılan medikal ve medikal olmayan tavsiyeler kedi sahiplerinin hayatlarını kolaylaştırmak için genel bir bilgi amacıyla yazılmıştır. Her hayvanın bireysel olarak incelenmesi ve izlenmesi gerçeği ile kedi ve kedi sahiplerinin yaşayacağı herhangi bir maduriyette bu kitap içeriklerinden dolayı yazara herhangi bir sorumluluk yüklenemeyeceğini söylemek gerekliliği doğmuştur. Amaç basit hatalar ve yanlışlardan dolayı kedi ve kedi sahiplerinin hayatlarının daha kolay olmasıdır. Kitaptaki görseller elements. envato.com, freepik.com, pexels.com, pixabay.com ve designed by Craiyon'dan alınmıştır.

NOBEL TIP KİTABEVLERİ TİC. LTD. ŞTİ.

www.nobeltip.com

Millet Cad. No: 111 Çapa-İstanbul

Tel : (0212) 632 83 33

E-posta : destek@nobeltip.com

DAĞITIM

Tel : (0212) 771 52 11 - (0212) 771 33 09

E-posta : hasannazli@nobeltip.com

Yayımcı : Nobel Tıp Kitabevleri Tic. Ltd. Şti.
Millet Cad. No:111 34104 Fatih-İstanbul

Yayımcı Sertifika No : 50192

Baskı / Cilt : Özgür Matbaacılık Basım
1250 Cad. No: 25 OSTİM OSB
Yenimahalle/Ankara

Matbaa Sertifika No : 46821

Sayfa Tasarımı - Düzenleme : Şule Özdonakalan

Kapak Tasarım : Nobel Tıp Kitabevleri

Baskı Tarihi : Ocak 2025 - İstanbul

*Bu kitabı değerli eşim Aslı Çokçeken, kızım Elif İpek Çokçeken
ve oğlum Mert Ali Çokçeken'e ithaf ediyorum.*

SUNUŞ

Evcilleştirme süreci ile insanlar gıda, ısınma, iş gücü ve koruma yönünden hayvanları kendi ihtiyaçları için değerlendirmeye başlamışlardır. İlerleyen zamanda özellikle kedi ve köpek sahiplenme oranının artması ile insan-hayvan arasındaki diyalog daha farklı bir boyut kazanmıştır. Şehirleşmenin ve yüksek katlı binaların artması sebebiyle birçok hayvan doğal yaşam alanını kaybetmiştir. Bu durum insanoğlunun yararına olan düzene göre hayvanların hayatta kalma stratejilerini değiştirmelerine neden olmuştur. İşte bu noktada insanoğlunun merhameti devreye girmiş ve bu duygu ile onlara kendi yuvalarının kapılarını açabilmiştir.

İnsanların eğitim düzeyleri yükseldikçe hayvan hakları gibi özel konularda daha bilgili ve bilinçli olmaktadır. Bu şekilde dünyamızın bir paydaşı olan diğer canlılara karşı daha duyarlı bir yaklaşım sergiler. İnsanların bir hayvan ile yaşamını paylaşma isteğinin temelinde daha çok sevgi olmakla birlikte, merhamet, iyilik ve yardım etme hissi de yer almaktadır. Bir evcil hayvanla yaşamını paylaşan bireyler, onları ailelerine katılan bir dostları ve ailenin bir üyesi olarak görürler.

Evcil hayvanlarla birlikte yaşama insanlara, onların da panik, korku, mutluluk, heyecan, sevgi, üzüntü ve sevinç gibi birçok duyguyu tanıdığını keşfetmesini sağlamıştır. Hayvanların böyle zengin duygulara sahip olması bir yerde onların da insanlar gibi sosyal canlılar olduğunu göstermektedir.

Son yıllarda yapılan pek çok araştırma ile evcil hayvanların insanlarda yalnızlık hissini, stres ve kaygının azaltılmasında; empati becerisinin güçlendirilmesinde ve sosyalliğin artırılmasında önemli bir rol oynadıkları belirlenmiştir. Buna bağlı olarak insanların ruh ve beden sağlıklarının korunması ve iyileştirilmelerinde pet terapi yani hayvanlar ile yapılan tedavi çalışmaları değer kazanmaktadır.

Biz insanlar için yaşamımıza ve ruhumuza büyük katkı sağlayan kedi ve köpeklerin dilini anlayabilmek, davranışlarının ne anlama geldiğini çözebilmeden geçmektedir. Hayvanlar metabolik hastalıklarını bizlere davranışlarındaki değişiklikler ile ifade ederler.

Bir hayvanı yaşamına katmak isteyen bireylerin, bakmak istedikleri hayvan türü ve ırkına ait mizacı, beslenme şekli ve oluşabilecek sağlık problemlerini bilmesi her iki tarafın da mutlu ve kaliteli bir yaşam sürmelerini sağlar.

Kediler bu noktada ayrı bir öneme sahiptir. Kendileri avcı konumunda oldukları için herhangi bir sağlık sorunlarına ilgili davranışlarını maskeleyerek zayıf olduklarını göstermek istemezler. Bu nedenle, kedilerdeki hastalıklar genellikle yaşamlarını tehdit edecek düzeye geldiğinde fark edilmektedir.

Önce öğrencim daha sonra meslektaşım olan Veteriner Hekim Sayın Ercan Çokçeken tarafından hazırlanan bu değerli eser; bilimsel bir yaklaşım ve yazarın kendi deneyimleri ile zenginleştirilerek hazırlanmıştır.

Yaklaşık 40 yılı bulan, kedi-köpek iç hastalıkları konusundaki deneyime sahip ve hastalıkların tanısında hayvanların davranış dilini anlamanın ne kadar değerli olduğunu öğrenmiş bir Veteriner Hekim ve akademisyen olarak, bu eserin hazırlanmasında bilgilerini ve emeğini esirgemeyen meslektaşımı kutlar, başarılı eserler vermeye devam etmesini dilerim.

Kedilerin mizacı, ırk özellikleri, beslenme, davranış değişimlerinin değerlendirilmesi ile hem kedilerin hem de onlarla birlikte yaşayan bireylerin yaşam kalitelerinin nasıl yükseltilebileceği konularında bilgi veren bu değerli eserin özellikle pet hekimliği üzerinde çalışacak Veteriner Fakültesi öğrencileri, Veteriner Hekimler ve hasta yakınları tarafından zevkle okunacak faydalı bir kaynak olduğu kanısını taşımaktayım.

Hayvan haklarının çoğunlukla ihlal edildiği bu günlerde onların da bizler gibi bu dünyanın bir yaşam paydaşı olduğunun kabul edilmesi arzusu ile can dostlarımıza destek veren herkesi sevgi ile kucaklarım.

İstanbul, 15.11.2024

Prof. Dr. Alev AKDOĞAN KAYMAZ

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Veteriner Fakültesi,

İç Hastalıkları Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

ÖN SÖZ

Binlerce yıl önce insan hayatına giren kediler her alanda insanlara renk katmışlardır. Yeri gelmiş hayatın darbeleri ile sendelemiş insanlara arkadaş ve yoldaş, yeri gelmiş insanların tahıl gibi besinlerini korumuş, şehirde hastalıkları taşıyabilecek sıçan ve fare nüfusunu baskılamışlardır.

Tarihteki şehir devletlerinin salgın hastalıklardan dolayı çöküşü hiç de az değildir. Dezenfeksiyon yöntemleri ve kanalizasyon sistemlerinin gelişmesi ile şehirde yaşamının kolaylaşması meydana gelmiştir. Buna rağmen günümüzün gelişmiş şehirlerinde bile fare, sıçan nüfusunun aşırı artması hala bir sorun olarak kalmaktadır. Şehirlerdeki kedi nüfusunun fare ve sıçan nüfusu üzerine baskısı açıktır.

Kedilerin günümüzde diğer bir yararı da şehir hayatının meydana getirdiği yalnızlığın, monoton yaşantının kırılmasında oynadıkları etkin roldür. Kişinin kimseden duymadığı yakınlık ve sevginin hiç bir karşılık beklemeden, konuşmayan bir canlı tarafından çeşitli şirinliklerle gösterilmesi şehirde tek veya ailesinde dahi olsa kabuğunda yaşamak zorunda kalan insanlar için kurtarıcı olmuştur.

Kediler tarihte tahıllarımızı korumuş, daha yakın tarihlerde hastalıklarla mücadelede yardımcı olmuş olsalar da şu anda belki de en önemli görevi yaşantımızda olmazsa olmaz "can dostumuz" olmuşlardır. Eve geldiğimizde bizi sevinerek selamlamaları, yemek isterken kibarca bize bildirmeleri, hastalandığımız zaman başımızdan ayrılmamaları, evden bir kaç gün ayrı kaldığımız zaman bize yaptıkları nazları şehir yaşamında yalnız ve boğulmuş hissedilen kişiler için kurtarıcı olmuştur.

Dikkatimi çeken ilginç bir nokta da; Yüz binlerce yıl tüm gelişimi boyunca doğa ve hayvanlar ile devamlı temasta olan insanoğlu için (büyük şehirlerde serçeleri bile parklar ve mezarlıklar olmasa zor göreceğiz) evde baktıkları balık, küçük kuş, kedi ve köpeklerin insanların hayata tutunmalarında önemli rol oynamasıdır. Bunu Psikologların psikolojik sorunları için insanlara önerdiği kedi ve köpeklerden ve daha sonra kedi köpeklerin yaşadığı sorunlar için hasta sahiplerinin bizi çağrılmalarından öğreniyoruz.

Bizim bilmemiz gereken dünyanın sadece insanoğluna ait olmadığıdır. Evcil olan veya olmayan hayvanlara doğamızın dengesi için biz muhtacız. Evcil hayvanlarımıza ise daha fazla muhtacız.

Zaman değişiyor ama muhtaçlığımız değişmiyor.

Bu kitabın kedi severlere doğru bir şekilde ulaşması için yardımlarını esirgemeyen Prof. Dr. Alev AKDOĞAN KAYMAZ hocama teşekkürlerimi sunarım.

Ercan Çokçeken
Veteriner Hekimi
Instagram: @ercan.cokceken
e-mail: cokceken@yahoo.com

İçindekiler

1. Kedi Sağlığı ve Aşılama	1
2. Hijyen	3
3. Kedi Evcilleşme Süreci	8
4. Kedi Gelişimi	9
5. Kedilerde Sosyalizasyon Periyodu	13
6. Doğumdan Sonrası Kedilerin Gelişimi	14
7. Ivan Petrovich Pavlov Klasik Şartlanma	16
8. Behaviorism – Davranışçılık	18
9. Skinners Operant Şartlanması ve Pozitif Güçlendirme	19
10. Maslow’un İhtiyaçlar Hiyerarşisi	21
11. David Premack İlkesi	26
12. Davranışın Sönümlenmesi	27
13. Kedi Psikolojisinin Üç Temeli	28
14. Kedi Etolojisine Giriş	30
15. Kedilerde Öğrenme	32
16. Kediler Arasında Sosyal Gelişim ve İletişim	34
17. Kedi Duyuları	35
18. Vücut Dili İşaretleri İle İletişim	40
19. Kedi Davranışlarında Bilinmesi Gerekenler	43
20. Evi Zenginleştirmek	45
21. Irk Kedilerle ve Sokak Kedileri Arasındaki Farklar?	46
22. Irk Kedi Alacaksak Nelere Dikkat Etmeliyiz?	48

23. Kedi Irkları ve Karakterleri	49
24. Bebeğin Eve İlk Gelişi İçin Yetişkin Kediyi Alıştırma.....	52
25. Çocuğu Kediye Alıştırma.....	53
26. Yavru Kediyi Çocuğa Alıştırma	55
27. Kedilerin Mizacı.....	56
28. Kedilerde Mizaç Testi.....	59
29. Evde Başka Kedi – Köpek, Çocuk Var Mı? Yaşlarının Önemi?	61
30. Hangi Yaşta Kedi Sahiplenmeliyim?	63
31. Eve Kaç Kedi Alalım? 1-2-3 ?	64
32. Kedi Eğitimi Anne İle Başlar	65
33. Kedi Eğitimine Başlarken.....	67
34. Yavru Kedinin Evde İlk Günleri.....	69
35. Kedi Beslenmesi	71
36. Mamalar	73
37. Kedi İçin Kuru Mama Seçimi	76
38. Dış Çıkış Zamanları.....	78
39. Kedilerde Bazı Fizyolojik Veriler	79
40. Kedilerde Yaş ve Önemi.....	81
41. Kedide Hormonlar ve Üreme	83
42. Oyuncaklar	85
43. Mama ve Su Tasları	89
44. Dünyadaki Kedi Otoriteleri.....	91
45. Kedilerde Yaygın Davranış Şikayetleri	92
46. Ev Değişecekse, Ne Yapmalı?.....	94
47. Eve Misafir Bir Bebek Veya Kedi – Köpek Gelecek, Ne Yapmalıyız?	96
48. Nasıl Kolay İlaç Verebiliriz?	97
49. Tatilde Başka Bir Yere Mi Bırakalım Yoksa Başka Birisi Mi Evde Bakımını Yapsın?.....	98

50. Mama Değiştirirken Nelere Dikkat Etmeliyiz?.....	99
51. Yeni Mamayı Yemiyor Ne Yapmalıyım?	100
52. Eve Alınacak Kedi Kaç Aylık Olursa Daha Kolay Adapte Olur?	101
53. En İyi Kedi Kumu Nasıl Seçilir?	102
54. Tuvalet Kapları Nasıl Olmalı? Evde Nereye Yerleşmeli?.....	103
55. Yaş Mama (Konserve) Avantaj ve Dezavantajları.....	104
56. Oyun Oynarken Nelere Dikkat Etmeliyiz?	105
57. Kedimizi Tüy Yumaklarından Nasıl Koruyabiliriz?.....	107
58. Yaşlı Kedilerde Nelere Dikkat Etmeliyiz?	108
59. Kediler Traş Ettirilir Mi? Mecbursak Nelere Dikkat Etmeliyiz?	109
60. Kediler En Erken Hangi Ayda Gebe Kalmalıdır? Gebelik.....	110
61. Kedilere Tasma Takılır Mı? Tasma İle Gezdirilir Mi? Hangi Aylarda Başlamalı?	111
62. Veteriner Kliniği Korkusu İle Nasıl Mücadele Edilir?	112
63. Mama Kabında Mama Ne Kadar Kalmalıdır?	113
64. Ev Yemeği Mi Ticari Mama Mı?.....	114
65. Kısırlaştırma Yararları ve Hangi Aylar Önerilir?	115
66. Tırmalama Tahtaları? Eşyalarımızı Tırmalanmaktan Nasıl Koruruz?.....	118
67. Kedimizi İnsan Yemeklerinden Nasıl Uzak Tutarız?	120
68. Kedilere Banyo Yaptırılır Mı?	121
69. Misafir Sevmeyen Kedilere Neler Yapılabilir?	122
70. Kedilerde Saldırgan Davranışlar	123
71. Çiş - Kaka Sorunları.....	125
72. Kedilerde Tüy Dökümünü Nasıl Azaltırız?	127
73. Belli Başlı Kedi Irkları?.....	129
Kaynaklar	155